

Tertial 1 2019

Förskolenämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag	3
2.1 Vi tar gemensamt ansvar för barn och unga.....	3
2.2 Medborgares initiativkraft gör landsbygden levande	4
2.3 Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt.....	4
2.4 Ekonomi och egen organisation	5
3 Intern kontroll	6
3.1 Kontrollmoment som följs upp varje månad, varje kvartal eller varje tertial. ...	6
3.2 Åtgärder för att minimera risker med hög riskbedömning	6
4 Nämndens verksamhet 1	7
4.1 Resultat	7
4.2 Budgetavvikelse och verksamhetsanalys	9
5 Jämställdhetsperspektivet	11
6 Verksamhetsmått	11
6.1 Förskola.....	11
7 Investeringar	12
7.1 Investeringar, årliga anslag	12
7.2 Investeringar som löper över flera år	12

1 Inledning

Det övergripande målet i Förskoleförvaltningen 2019 är att arbeta med arbetsmiljön i våra verksamheter. Både genom att minska sjukfrånvaron men även att fortsätta med olika valideringsinsatser för att kompetenshöja personal i verksamheten. De kompetenshöjande insatserna innefattar validering till såväl barnskötare som till förskollärare.

Arbetet med sjukfrånvaron är prioriterat och pågår löpande i form av tydliga uppföljningar av sjukfrånvarotalen på enhets- och individnivå både vid kvalitetsdialoger men även vid individuella avstämningar mellan HR-specialist och rektor, samt i olika forum, så som förvaltningsledning, träff med rektorerna och även under samtliga APT.

Förskoleförvaltningens utvecklingsplan är framtagen för att utveckla kvaliteten på undervisningen i förskolan och därmed skapa en mer likvärdig förskola för alla barn i Borås stad. Det systematiska kvalitetsarbetet är ett fokusområde i utvecklingsplanen under 2019 och kommer att följas upp både individuellt och i grupp.

Under hösten 2018 och våren 2019 genomförs ett internt ledarutvecklingsprogram på förvaltningen. Programmet fokuserar på följande tre delar: Ledarskapets grunder samt att verka som chef i en målstyrd organisation, Att omsätta ledarskapet i praktiken samt Ett hållbart ledarskap.

Förskolenämnden redovisar ett resultat på -4 819 tkr i förhållande till periodens budget. Prognosen för helåret är i nuläget enligt årsbudget, under förutsättning att planerade åtgärder verkställs.

2 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag

2.1 Vi tar gemensamt ansvar för barn och unga

Målbild

Om fler tar ansvar för barns och ungas uppväxt och lärande skapas bra förutsättningar för barn och unga att utvecklas till engagerade, självständiga och ansvarsfulla vuxna.

2.1.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status T1 2019	Kommentar
Möjligheten att erbjuda 30 timmar i veckan för barn till föräldrar som är föräldralediga eller arbetslösa ska utredas.	◆ Delvis genomfört	Förvaltningen arbetar med att utreda uppdraget.
Förskolenämnden ska redovisa hur Skolverkets riktlinjer, för barngruppers storlek, ska nås.	■ Ej genomfört	Arbetet med uppdraget har inte påbörjats.

2.2 Medborgares initiativkraft gör landsbygden levande

Målbild

Människors engagemang och initiativkraft skapar starka, attraktiva tätorter och en levande landsbygd.

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Målvärde 2019	Utfall T1 2019
■ Andel närproducerade livsmedel, %.			20	

I nuläget finns inga uppgifter att tillgå avseende andel närproducerade livsmedel.

Andel närproducerade livsmedel, %.

Kosten ligger organisatoriskt under Grandskoleförvaltningen och vi har idag inget avtal som styr vilken sorts mat som de köper in. Vi har ej heller något avtal som styr vilka krav vi har. Det kommer att ses över under året.

Det nya grossistavtalet för livsmedel, som trädde i kraft 1 maj 2019, är 8 % dyrare än det tidigare avtalet. Det finns en oro för att denna kostnadsökning, som sannolikt är kopplad till den nya distributionscentralen, inte kompenseras för och därmed kommer att påverka skolornas matsedlar negativt.

2.3 Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt

Målbild

En resurseffektiv och ansvarsfull utveckling säkerställer att nuvarande och kommande generationer får en hälsosam och god miljö.

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Målvärde 2019	Utfall T1 2019
● Andel ekologiska livsmedel, %.	50,2	49,9	50	50,8

Utfall T1 2019 avser perioden januari-mars 2019.

Andel ekologiska livsmedel, %.

Kosten ligger organisatoriskt under Grandskoleförvaltningen och vi har idag inget avtal som styr vilken sorts mat som de köper in. Vi har ej heller något avtal som styr vilka krav vi har. Det kommer att ses över under året.

Det nya grossistavtalet för livsmedel, som trädde i kraft 1 maj 2019, är 8 % dyrare än det tidigare avtalet. Det finns en oro för att denna kostnadsökning, som sannolikt är kopplad till den nya distributionscentralen, inte kompenseras för och därmed kommer att påverka skolornas matsedlar negativt.

2.4 Ekonomi och egen organisation

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Målvärde 2019	Utfall T1 2019
■ Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid, %.	8,6	9,3	7,5	9,5
■ Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten.	81	88,1	75	91,6

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid, %.

Ett tydligt arbete med rehabilitering och hälsofrågor kommer att prioriteras under 2019, så som det också var prioriterat under 2018. Ett antal utbildningar i rehabiliteringsfrågorna har genomförts där fokus fördelats på lång- respektive korttidsfrånvaron. Vid de kvalitetsdialoger som genomförs varje månad förs dialog kring fortsatt arbete med sjukfrånvaron på enhets- och individnivå. Företagshälsovården FeelGood är en nära samarbetspartner för att utreda hälsotillstånd och används i den utsträckning som bedöms lämplig.

Arbetsmiljöarbetet ska bedrivas systematiskt för att skapa hälsosamma arbetsplatser. Detta är ett viktigt arbete som behöver prioriteras och utvecklas. Under perioden 180401 - 190331 anmäldes 78 tillbud som härrör till tidsbrist eller stress på grund av arbetsbelastning. Det är något fler än föregående mätperiod, vilket är allvarligt och ställer stora krav på oss som arbetsgivare att ta arbetsmiljöarbetet på allvar. Detta görs bland annat genom att tydligt jobba med arbetsmiljöfrågorna som har sin utgångspunkt i den centralt fastställda SAM-almanackan där månatliga genomgångar erbjuds för förvaltningens chefer.

Sjukfrånvaron i % av ordinarie arbetstid låg för Förskoleförvaltningen under perioden 180401-190331 på ca 9,5%. Siffran är högre än totalen i Borås Stad som under motsvarande period låg på 7,4%. Vad vi kan se jämfört med föregående period är att männens sjukfrånvaro minskat något på förvaltningen.

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten.

Den arbetade tiden för timavlönade under perioden 180401-190331 motsvarade 91,6 årsarbetare. En viss andel timavlönade behövs för att ersätta ordinarie personal vid korttidsfrånvaro, och vi kan under första delen av 2019 konstatera att de korta sjukfallen hos medarbetarna varit höga på grund av olika typer av infektioner och frånvaro på grund av vård av barn hos våra medarbetare.

Statistik från bemanningsenheten visar att andelen tillsatta vikariat minskar något jämförelsevis med tidigare månader under inledningen av 2019. Detta beror högst troligt på en ökad efterfrågan i samband med hög sjukfrånvaro och frånvaro på grund av vård av barn. Siffran ligger ändå på strax över 93%, vilket är en hög täckningsgrad, trots att inte hela förvaltningens behov uppfylls.

Arbetet med att minska sjukfrånvaron är viktig för att bli mindre beroende av timavlönad personal. Kompetensförsörjningen är fortfarande en stor utmaning för förvaltningen och under året kommer samarbetet med bemanningsenheten att utökas för att hjälpas åt att hitta strategier för att rekrytera kompetenta vikarier.

3 Intern kontroll

Det är nämnden som har det yttersta ansvaret för att utforma en god intern kontroll inom nämndens verksamhetsområde. Detta ansvar sker genom att nämnden årligen fastställer en intern kontrollplan för att följa upp att nämndens verksamheter fungerar tillfredsställande. Utifrån en riskanalys fastställer nämnden ett antal områden/rutiner som ska granskas särskilt under verksamhetsåret. I denna rapport följer nämnden upp riskbilden *Risk för brist på vikarier*.

3.1 Kontrollmoment som följs upp varje månad, varje kvartal eller varje tertial.

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment med analys	Åtgärd
Vikarier	Risk för brist på vikarier	Kontroll av tillgången till timvikarier i verksamheterna. Analys Statistik från bemanningsenheten följs upp varje månad och i den mån, hittills under 2019, konstateras att täckningsgraden ligger mellan 93,3 % (mars) - 96,3 % (januari). Det är en hög täckningsgrad men visar ändå på att behovet är än större, då en viss procent inte får vikarier till sina beställningar. Vad som även är viktigt att ha i åtanke är att i den redovisade täckningsgraden inte synliggörs de pass där behovet inte täckts fullt ut, vilket gör att det kan finnas en diskrepans mellan statistikens redovisning av täckningsgrad och upplevelsen av täckt behov. Antalet beställningar ligger mellan 2 488 (januari) och 3 786 (mars) vilket visar på ett stort behov av vikarier i verksamheten.	Fortsatt kontinuerlig dialog och avstämning med bemanningsenheten. Fortsatta genomgångar och analyser av månatlig statistik gällande vikarietillsättningar och ett gemensamt arbete kring utveckling av arbetssätt och metoder.

3.2 Åtgärder för att minimera risker med hög riskbedömning

Arbetet med nämndens interna kontroll startar med att en riskanalys görs. Riskanalysen ska ge en kartläggning av nämndens största riskområden. Risker som bedöms inträffa med stor sannolikhet och samtidigt får allvarliga konsekvenser ska åtgärdas direkt.

Om nämnden i arbetet med riskanalysen har identifierat risker med en riskbedömning på 16, redovisas dessa risker tillsammans med åtgärder.

4 Nämndens verksamhet 1

4.1 Resultat

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Utfall april 2018	Utfall april 2019	Budget 2019	Prognos 2019	Avvikelse Tkr
Statsbidrag	30 532	23 446	68 726	70 826	2 100
Avgifter och övriga intäkter	23 120	25 171	71 814	76 014	4 200
Summa intäkter	53 652	48 617	140 540	146 840	6 300
Personal	-199 794	-209 311	-620 052	-630 602	-10 550
Lokaler	-27 585	-28 797	-89 811	-89 811	0
Övrigt	-61 991	-63 024	-176 784	-179 652	-2 868
Kapitalkostnader	-117	-237	-318	-700	-382
Summa kostnader	-289 487	-301 369	-886 965	-900 765	-13 800
Buffert (endast i budget)			-7 500		7 500
Nettokostnad	-235 835	-252 752	-753 925	-753 925	0
Kommunbidrag	235 278	247 933	753 925	753 925	0
Resultat efter kommunbidrag	-557	-4 819	0	0	0
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat					
Godkända "öronmärkta" projekt					
Resultat jfr med tillgängliga medel	-557	-4 819	0	0	0
Ackumulerat resultat			-1 526		1 526

Resultatanalys

Förskolenämnden redovisar ett resultat på -4 819 tkr i förhållande till periodens budget. I nuläget prognostiseras ett årsresultat enligt årsbudget, under förutsättning att planerade åtgärder verkställs.

Förskolenämndens ram inför 2019 räknades upp med 0,5 % avseende volym, baserat på befolkningsprognos framtagen i april 2018. Antalet inskrivna barn i våra egna förskolor under perioden januari-april har varit 44 barn färre än under motsvarande period förra året. Trots detta har volymtimmarna ökat med 1,9 % för motsvarande perioder mellan åren. Det blir av stor vikt att följa utvecklingen varje månad.

Antalet barn i fristående förskolor ligger på samma nivå under januari-april 2019 som under motsvarande period förra året. Fristående pedagogisk omsorg har minskat med 6 platser jämfört med motsvarande period förra året. Detta har resulterat i att kostnaderna för köpta platser är ca 700 kr lägre under januari-april 2019 än för motsvarande period förra året.

Sammantaget, när även köpta och sålda platser till annan kommun räknas med, har Förskolenämnden betalningsansvar för 66 färre barn under januari-april 2019 än under motsvarande period 2018.

Valideringsinsatserna är viktiga som ett led i att säkra kompetensförsörjningen. Under 2018 kostade valideringsinsatserna förvaltningen drygt 6 000 tkr. Förvaltningen erhöll då 2 000 tkr från Stadsledningskansliet för utbildningsinsatserna. Valideringsinsatserna har utökats till 2019 och kostnaderna kommer därför också öka. Nämndens buffert planeras till viss del nyttjas för valideringsinsatser. Förvaltningen har även sökt medel från Omställningsfonden för de valideringsinsatser som pågår och undersöker möjligheten till medel från Stadsledningskansliet även under 2019.

För att nå en budget i balans under året ser förvaltningen över olika åtgärder. Nivån på kost- och lokalvårdsverksamheten, avseende likvärdighet och en bemanning enligt behov för varje enhet, har setts över tillsammans med Grundskoleförvaltningen. En genomgång visar att nivån på bemanningen inom kost- och lokalvårdsverksamheten är avsevärt högre än det faktiska behovet. Grundskoleförvaltningen planerar utföra åtgärder från och med augusti 2019, vilket ger halvårseffekt på anpassningarna under innevarande år. Utifrån det ekonomiska läget kan ytterligare anpassningar behöva göras. Förvaltningen anser att anpassningar i första hand bör ses över för ej lagstadgade verksamheter.

Förvaltningen ser över möjligheten att stänga mindre och/eller mindre ändamålsenliga förskolor. Under året avvecklas lokalmässigt sex enheter. Av dessa har fyra mindre ändamålsenliga lokaler, en är belägen i modul och en avvecklas på grund av bristande behov av platser i området. Inför varje ny planlagd förskola kommer en noggrann behovsanalys göras, då dessa kan innebära en avsevärt högre lokalkostnad.

4.1.1 Kostnader för "öronmärkta" projekt beslutade av Kommunfullmäktige

Projekt	Totalt godkänt belopp	Utfall tom 2018-12-31	Utfall 2019-04	Återstår
Summa				

4.2 Budgetavvikelse och verksamhetsanalys

Verksamheternas nettokostnader

Tkr	Utfall april 2018	Utfall april 2019	Budget 2019	Prognos 2019	Avvikelse Tkr
Central administration					
Intäkt	1	0	0	0	0
Kostnad	-3 599	-3 628	-10 819	-10 719	100
Nettokostnad	-3 598	-3 628	-10 819	-10 719	100
Politisk verksamhet					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	-793	-753	-2 537	-2 537	0
Nettokostnad	-793	-753	-2 537	-2 537	0
Förskoleverksamhet					
Intäkt	53 484	48 452	140 071	145 996	5 925
Kostnad	-282 473	-293 653	-863 928	-877 453	-13 525
Nettokostnad	-228 989	-245 201	-723 857	-731 457	-7 600
Öppen förskola					
Intäkt	19	28	60	60	0
Kostnad	-980	-1 381	-4 045	-4 045	0
Nettokostnad	-961	-1 353	-3 985	-3 985	0
Familjecentral					
Intäkt	149	135	410	410	0
Kostnad	-1 642	-1 953	-5 637	-5 637	0
Nettokostnad	-1 493	-1 818	-5 227	-5 227	0
Buffert					
Intäkt	0	0	0	0	0
Kostnad	0	0	-7 500	0	7 500
Nettokostnad	0	0	-7 500	0	7 500
Totalt					
Intäkt	53 653	48 615	140 541	146 466	5 925
Kostnad	-289 487	-301 368	-894 466	-900 391	-5 925
Nettokostnad	-235 834	-252 753	-753 925	-753 925	0

Förskolenämnden visar ett resultat efter april månad på -4 819 tkr i förhållande till periodens budget. Nämnden prognostiserar i nuläget ett årsresultat enligt årsbudget, under förutsättning att planerade åtgärder verkställs..

Central administration: Budgetavvikelsen är för perioden -121 tkr. Till största del beror avvikelsen på ett inköp av möbler till konferensrum för 153 tkr. Budgeten för central administration har minskats något i jämförelse med budget 2018. En tjänst har vakanthållits under 2019. Helårsprognos +100 tkr.

Politisk verksamhet: Budgetavvikelsen är för perioden +75 tkr. Utfallet kan variera mellan

månaderna. Helårsprognos 0 tkr

Förskoleverksamhet: Budgetavvikelse för perioden på -4 647 tkr. Helårsprognos -100 tkr, efter att buffert med 7 500 tkr använts för valideringsinsatser under året.

Förskolenämnden erhöll ingen kompensation i ram för den ökade beläggningsgraden inom förskolan och det finns risk för att barngruppernas storlek ökas, då det rent schemamässigt blir svårare att ha en beläggning av personal under större del av dagen när vistelsetiderna ökar. Trots att det under perioden januari-april varit något färre barn inom nämndens verksamhet i förhållande till motsvarande period 2018 har vistelsetiderna ökat. Effektiviseringskravet på nämnden föranleder att möjligheter till effektiviseringar behöver ses över utan att lagstadgad verksamhet påverkas.

Förvaltningen har ansökt om statsbidrag för minskade barngrupper för läsåret 19/20.

Den 1 juli 2019 träder en ny läroplan i kraft för förskolan. I denna lyfts begreppen utbildning och undervisning in i texten. Områden som särskilt lyfts är förskollärares ansvar i undervisningen, digital kompetens, hållbar utveckling, de nationella minoriteternas språk och kultur, rätt till teckenspråk, rätt till kroppslig och personlig integritet och jämställdhet. Implementering av den nya läroplanen kommer att ske på varje förskola under året.

Förskolecheferna har den 1 april bytt titel till rektor. Detta är en följd av den nya läroplanen och innebär att alla nya rektorer måste gå den obligatoriska befattningsutbildningen för rektorer. Utbildningen läses på kvartsfart och pågår under tre år. Under 2018 infördes biträdande förskolechefer, numera biträdande rektorer, och redan nu upplever rektorerna att deras arbetssituation och arbetsmiljö blivit bättre till följd av satsningen. 22 chefer går det tre-åriga obligatoriska rektorsprogrammet och genom den så kallade KAL-gruppens arbete har Borås Stad valt att ge rektorer tidsmässig möjlighet att genomgå utbildningen, vilket innebär att biträdande rektorer täcker upp vid rektors studier.

Valideringsinsatserna är viktiga som ett led i att säkra kompetensförsörjningen. Under 2018 kostade valideringsinsatserna förvaltningen drygt 6 000 tkr. Förvaltningen erhöll då 2 000 tkr från Stadsledningskansliet för utbildningsinsatserna. Valideringsinsatserna har utökats till 2019 och kostnaderna kommer därför också öka. Nämndens buffert planeras till viss del nyttjas för valideringsinsatser. Förvaltningen har även sökt medel från Omställningsfonden för de valideringsinsatser som pågår och undersöker möjligheten till medel från Stadsledningskansliet även under 2019.

Kostnaderna för kost- och lokalvård beräknas bli högre än budgeterat, främst på grund av en för hög bemanning inom kost- och lokalvårdsorganisationen. Nivån på kost- och lokalvårdsverksamheten, avseende likvärdighet och en bemanning enligt behov för varje enhet, har setts över tillsammans med Grundskoleförvaltningen. Åtgärder planeras utföras från och med augusti 2019, vilket ger halvårseffekt på anpassningarna under innevarande år.

Under året öppnar Silverpoppelns förskola på Göta, Marklandsparkens förskola på Hässleholmen och Virvelvindens förskola flyttar till tidigare Tullengymnasiets lokaler. Norrbyskolans förskola kommer kvarstå i ytterligare två år. Något högre lokalhyror än budgeterat prognostiseras. Då förvaltningen planerar att lämna fler enheter än budgeterats för blir inte nettoökningen så stor under året, till följd av att Norrbyskolans förskola bibehålls i ytterligare två år.

Öppen förskola: Budgetavvikelsen är för perioden -40 tkr. Helårsprognos 0 tkr. Eventuella åtgärder inom verksamheten behöver ses över för att inte lagstadgad verksamhet ska påverkas, sett till förvaltningens resultat.

Familjecentral: Budgetavvikelsen är för perioden -86 tkr. Helårsprognos 0 tkr.

Buffert: Nämndens buffert för året är 7 500 tkr och beräknas nyttjas för främst valideringsinsatser.

5 Jämställdhetsperspektivet

Förskolenämnden har under våren tagit fram en värdegrundsplattform för verksamheten. Med hjälp av den kan verksamheten ytterligare utveckla sitt arbete med bland annat jämställdhetsperspektiv.

Det dagliga arbetet genomsyras av barnen i de olika undervisningsprocesserna får ta del av och arbeta med hur könsroller kan se ut och hur vi minskar risken för att göra rollerna stereotypa. Vi har även en utvecklingspedagog anställd som har särskilt fokus på värdegrundsfrågor.

6 Verksamhetsmått

6.1 Förskola

6.1.1 Förskola

6.1.1.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Utfall Apr 2018	Utfall 2018	Budget 2019	Utfall Apr 2019
Antal inskrivna barn från kommunen	6 638	6 134	6 180	6 564
varav barn i fristående verksamhet	476	451	480	473
Antal barn per årsarbetare i egen regi	5,5	5,3	5,6	5,5

6.1.1.2 Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmått	Utfall Apr 2018	Utfall 2018	Budget 2019	Utfall Apr 2019
Andel förskollärare, %	45	45	50	45
Andel barnskötare, %	24	27	30	26

7 Investeringar

7.1 Investeringar, årliga anslag

Investeringsprojekt

Tkr	Budget 2019	Utgift april 2019	Avvikelse 2019	Prognos 2019
Inventarier förskolor	2 800	900	1 900	2 800
Inventarier ny familjecentral	400	0	400	400
Summa	3 200	900	2 300	3 200

Analys

Avser inventarier till nybyggda förskolor. I april öppnade Silverpoppelns förskola, i maj öppnar Marklandsparkens förskola och i årsskiftet Vildmarkens förskola.

Förskolenämnden är i behov av ökat investeringsanslag för inventarier till förskolan som öppnar i tidigare Tullengymnasiets lokaler. Detta då beslut fattats att Norrbyskolans förskola ska vara kvar som förskola i ytterligare två år. De inventarier som finns på Norrbyskolans förskola var planerade att flyttas till tidigare Tullengymnasiets lokaler. Behovet bedöms till 750 tkr.

7.2 Investeringar som löper över flera år

Tkr	Godkänd utgift	Budget 2019	Utgift april 2019	Avvikelse 2019	Totalprognos projektet	Projekt status
Summa						

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Pågår

3: Klart

Analys